

שיחת השבוע

יש חדש

מאירים בחנוכה

אלפי פעילים של צעירי חב"ד פועלים בימים האלה במבצע חנוכה. הם מביאים את שמחת החג לכוחות הביטחון, למואשפזים במרכזים רפואיים, לקשישים בבתי אבות, לריכוזי עולים ואף לבתי כלא ועוד, ומזכים את הציבור בהדלקת הנרות. אלפי חנוכיות הוצבו במרכזי הערים, והן מפרסמות את נס חנוכה ומזכירות לציבור את החג. בכבישי הארץ נראים היטב החנוכיות המותקנות על כלי רכב, ואף הן תורמות ל'פרסומי ניסא' בחוצות הערים.

נסיעה לאוהלים

כמדי שנה מתארגנת גם השנה נסיעה קבוצתית לאוהל אדמו"ר הזקן, בעל התניא, בהאדיטש, לרגל יום ההילולא שלו, כ"ד בטבת. במסגרת המסע יפקדו גם את ציון הבעש"ט, ויבקרו בציוני המגיד ממזריטש, רבי לוי יצחק מברדיצ'ב ואדמו"ר האמצעי. טל' 02-5410100.

באר מים חיים

השבת יחול יום ההילולא של רבי חיים טירר, בעל באר מים חיים, מראשוני צדיקי החסידות. צאצאיו הוציאו לאור בעת האחרונה ספר תהילים עם ביאוריו של הצדיק. הביאורים לוקטו מתוך ספריו. מהדורה מאירת עיניים, 494 עמ'. טל' 054-8450950.

זמני השבוע

ירושלים תלאביב חיפה בארשבע אילת ניו יורק

4:12	4:21	4:18	4:03	4:14	4:00
כניסת השבת					
5:14	5:19	5:18	5:14	5:16	5:15
צאת השבת					

המולד: אור ליום שלישי, 12 בלילה, 58 דקות ו-5 חלקים
ראש חודש טבת: ביום השלישי וביום הרביעי

307 בתי חב"ד
לשירותכם *3770 מוקד חב"ד

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר חב"ד 6084000
טל' 072-2770100 • פקס 03-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

לקח חנוכה: אין לומדים תורה

את הצימאון לתורה אי אפשר להשביע על-ידי לימוד ביקורתי. זה היה המאבק שהתחולל בין החשמונאים ובין היוונים.

שיירת חנוכיות מאירות ברחובות הארץ (צילום: שמוליק סופר)

לחזור למים. על התורה נאמר 'היא חיינו', ומכאן הצימאון הגדול לתורה.

את הצימאון הזה אפשר להשביע רק על-ידי לימוד תורה מתוך קדושה וטהרה. הן המעניקות לה את כוחה המחיה נפשות. הלימוד הביקורתי המנוכר נוטל מהתורה את נשמתה. הדבר דומה לאדם המשתוקק לאכול תפוח ובמקום זה נותנים לו הרצאה על המבנה המולקולרי של התפוח.

הכוח להשיב נפש

זה היה המאבק שהתחולל בין החשמונאים ובין היוונים - מאבק על קדושת התורה. המאבק הזה מתואר בתפילת הוהדיה שאנו אומרים בחנוכה, ובו מתוארת מגמת היוונים במילים: "להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך". הדגש הוא על "תורתך" ועל "חוקי רצונך". לימוד התורה כחכמה, כנסכ תרבותי, לא הפריע ליוונים. הם התנגדו לראיית התורה כתורת'ה' ולהתייחסות אליה בקדושה ובהתבטלות. הם שללו את קבלת המצוות כ'חוקי רצונך' - חוק שלמעלה משכל והיגיון.

החשמונאים ביטאו את הדבקות היהודית בקדושת התורה. הם התעקשו לראות את הקדושה שבתורה ולא להתייחס אליה כאל 'מקור השראה' בלבד. הם ידעו כי רק לימוד כזה בכוחו להשיב את הנפש ולהעניק לעם היהודי את הכוחות הפנימיים החבויים בתורה. זה לקח ברור גם לנו, בחנוכה תשע"ד.

בשנים האחרונות מס' תמנת מגמה של התי-עניינות גוברת והולכת במה שזכה לכינוי 'ארון הספרים היהודי'. יותר ויותר באים לידי הכרה שאי אפשר להיות יהודי בלי להכיר את אוצרות החכמה היהודית, וכך קמות מסגרות שמזמינות את הציבור לבוא וללמוד תורה.

אולם במקצת המקומות האלה שולטת תפיסה מעוותת של המושג 'שבעים פנים לתורה'. הללו מפרשים זאת כמתן

רשות לכל אחד ואחד לפרש את התורה כראות עיניו. על כך כבר אמר אחד מגדולי הדורות, כי כשם שיש 'שבעים פנים' לתורה, יש גם 'שבעים' אחר', ויש פירושים הנובעים משם ולא מה'פנים' של התורה....

אין מפרשים

אכן, התורה שייכת לכל יהודי, אבל אין פירוש הדבר שכל אחד ואחד רשאי לפרש את התורה כראות עיניו. בכלל, יש כאן תופעה מוזרה, שאינה קיימת בשום תחום עיוני. האם יעלה על הדעת שסטודנט שרק החל את לימודי הרפואה יתחיל 'לפרש' את עקרונות הרפואה כראות עיניו? וכי מי שלא למד פילוסופיה לעומק יעז לפרש את ספרי הפילוסופים הגדולים?

התנאי הראשון בכל מקצוע הוא שתחילה על האדם ללמוד את התחום ביסודיות ורק אז יש מקום לסלילת נתיבים משל עצמו. כאן באים מי שלא למדו את מפרשי התנ"ך ומתחילים לתת פרשנות על התנ"ך. מי שמעולם לא צללו במעמקי התלמוד, כבר יש להם תובנות משלהם על מאמרי התלמוד. זה כליכך לא רציני.

אך אין זה עניין של חוסר ידע בלבד, אלא יש כאן גישה בסיסית מוטעית מיסודה. את הצימאון לתורה אי אפשר להשביע על-ידי לימוד ביקורתי. הצימאון הזה אינו נובע מהתעניינות אינטלקטואלית קרה, אלא מצורך נפשי עמוק. נפשו של יהודי עורגת לתורה כשם שדג משתוקק

סכנת הבוץ היווני

הם התעלמו משיקולי ההיגיון ומהחשבונות השכליים, בדבר סיכוייהם לנצח, ואף שהיו מעטים מול רבים וחלשים מול גיבורים יצאו למלחמה. ודווקא על-ידי ההתעלות מעל שיקולים שכליים – ניצחו.

מנורה מברזל

הגמרא מספרת שכאשר טוהר בית-המקדש לא היו בידי החשמונאים האמצעים לעשות את המנורה מזהב, ובאין ברירה יצרו מנורה משיפודים של ברזל ואותם ציפו בבדיל. אף הפרטים האלה יש בהם משמעות בפנימיית הדברים.

הזהב מסמל רגש של אהבה לקב"ה, ואילו הברזל מסמל גישה קשוחה, נחישות וקבלת עול. בשעה של מלחמה ומאבק יש לפעול בתקיפות ובחוזקה, ולא להתפשר, כפי שנהגו החשמונאים. אולם את הברזל יש לצפות בבדיל, שהוא חומר רך, היינו שהתקיפות תהיה פנימית, ואילו ההתנהלות החיצונית תהיה בנחת. זו הדרך לנצח את היוונים.

(רשימות' חוברות ג, קכו)

השמנים שבהיכל". גם כאן הם לא שפכו את השמן, אלא טימאו אותו.

כל יהודי הוא בבחינת היכל ה'. היוונים מתחילים לטמא את השמן, הרומז לחכמה. הם מסכימים שיהיה שמן, אבל שואפים שהשמן יהיה טמא. שלא תהיה בו קדושה ושהוא לא יהיה מחובר לעניינים שלמעלה מטעם ודעת, שזה כל עניינה של הטהרה, שאין לה מקום בשכל (וכדברי הרמב"ם ש"הטומאות והטהרות גזרת הכתוב הן... והרי הן מכלל החוקים").

ביצה טובענית

אדם השוקע בעפר, בתאוות חומריות בלבד, יכול להיחלץ ממנו בקלות יחסית, אך כאשר העפר מתערבב במים, נוצרת ביצה שקשה להיחלץ ממנה. כלומר, כאשר השכל גורר את האדם למטה, אין דבר שיעצור את המשך ההידרדרות. וכך החלו היהודים ללמוד פילוסופיות יווניות, לזנוח את שמירת המצוות ולהידמות לגויים.

התגובה על מעשיהם של היוונים הייתה מלחמה של החשמונאים במסירות נפש.

בסיפורו של נס חנוכה הסוד הפנימי של המאבק בין עם ישראל ליוונים. משמעותה של המילה יוון היא טיט טובעני, כמו שנאמר בתהילים: "וַיַּעֲלֵנִי... מִטֵּיט הַיּוֹן", ומפרש רש"י: "לשון רפש". הטיט נוצר מערבוב של מים ואדמה, ובזה רמוזה הפעולה השלילית של היוונים.

המים מסמלים את חכמת התורה, כמאמר חז"ל "אין מים אלא תורה". העפר מסמל גשמיות וחומריות. השפעת היוונים על היהודים הייתה שהם ערבבו את המים עם העפר – חכמת התורה התערבבה בחומרנות ובתחושת גאווה. במצב כזה התורה נהפכת מ'סם חיים' ל'סם מיתה' (כלשון חז"ל), ונוצר 'טיט הַיּוֹן' – ביצה טובענית שגורמת לאדם לשקוע בתוכה ולרדת מטה-מטה.

יהודי כהיכל ה'

התהליך הזה היה הדרגתי. בתחילה "נכנסו היוונים להיכל". הם לא הרסו אותו, אלא טימאו אותו (כפי שעולה מהתיקון שהיה אחר-כך: "ופינו את היכלך", פינוי הטומאה שהכניסו היוונים). בהמשך "טימאו כל

אמרת השבוע

נרות ותורה

אחרי הדלקת נר החנוכה בבית-מדרשו היה בעל חידושי הרי"ם אומר לסובבים אותו שילכו ללמוד תורה, שכן האור של המצווה מאיר את לימוד התורה, כמו שנאמר "נר מצווה ותורה אור", וזו שעת כושר לראות את האור שבתורה.

הוסיף וסיפר כי מורו ורבו, המגיד מקוז'ניץ, שאל פעם אחת יהודי אם הוא מנסה ללמוד מיד אחרי התפילה את הסוגיה שהתקשה בה, שהרי התפלל זה עתה 'חונן הדעת' וביקש מהקב"ה שייתן לו חכמה ובינה, ואם-כן עליו לשבת ללמוד כדי לקבל את הבקשה שביקש.

כך צריך לשבת ללמוד אחרי הדלקת נרות חנוכה, כדי שהנרות יאירו את לימוד התורה שלנו.

פתגם חסידי

"מלכות יוון נמשלה לנמר, שתוכנתו עזות. החשמונאים נטלו את התכונה הזאת ויצאו כנגד צבא גדול וחזק פי כמה וכמה מהם, וכשנטלו מהם את העזות – כשל כוחם" (שם משמאל)

חנוכה | מאת הרב אליעזר ברוד

מן המעיין

הכנה למשיח

חנוכה הוא הכנה לימות המשיח. הדבר רמוז בראשי התיבות של 'משיח' – מדליקין שמונת ימי חנוכה.

(מדרש תלפיות)

השקעת החמימות

"נר חנוכה מצוותה משתשקע החמה" (שבת כא.ב). "נר חנוכה מצוותה" – ההתחברות עם הקב"ה על-ידי מצוות נר חנוכה מביאה לידי "שתשקע החמה" – השקעת וביטול החמימות בענייני העולם.

(הצמח צדק)

חושך זה יוון

"וחושך על פני תהום" (בראשית א.ב). אומר המדרש: "זו מלכות יוון". לכן כשנגאלו וניצחו את היוונים נעשה הנס על-ידי נרות, וקבעו יום טוב של חנוכה.

(שפת אמת)

סגולה לחיים

"לשנה אחרת קבעום ועשאום ימים טובים בהלל והודאה" (שבת כא.ב). ימי חנוכה הם סגולה ותרופה לחיים, כי קבעום להלל, ובהלל נאמר "לא המתים יהללו י"ה".

(חידושי הרי"ם)

אש, שמן ופתילה

אש רומזת לנפש האלוקית. פתילה – לנפש הבהמית. שמן, שמסמל את החכמה, רומז לתורה, שהיא חכמתו יתברך. כשם שהשמן יוצר התחברות האש בפתילה והיווצרות אש בהירה, כך הבירור של הנפש הבהמית אפשרי רק על-ידי אור התורה.

(אדמו"ר הזקן)

החומץ ידלק

בעל חידושי הרי"ם הדליק פעם אחת את נרות החנוכה בשעה מאוחרת בלילה. שאלו אחד ממקורביו: הלא אמרו חז"ל "אין מחמיצין את המצוות". השיב להם בבת שחוק: חז"ל גם אמרו "מי שאמר לשמן וידלוק יאמר לחומץ וידלוק". רמז שגם הנר של ה'מחמיצין' ידלק...

קשר לשמונה

חנוכה קשור במספר שמונה. החג נמשך שמונה ימים. הנס היה על ידי החשמונאים, ובמילה הזאת יש פעמיים שמונה, ח' שמונה, וגם שמונאי מלשון שמונה. פך השמן היה חתום בחותמו של הכהן הגדול, המשמש בשמונה בגדים. הכהן הגדול הראשון היה אהרן, ולאחר הסתלקותו חזרו בניישראל שמונה מסעות לאחוריהם (רש"י דברים י.ו).

(לקוטי לוי יצחק)

הוראה מפתיעה

נחום היה מוזג בעיר דברצן. העיר שכנה על צומת דרכים, וסוחרים ותיירים רבים עברו דרכה. פונדקו של נחום המה מאורחים.

השהייה בקרבת הגויים, ובמיוחד עם השותים לשוכרה, השפיעה עליו לרעה. אט־אט החל להתנהג כמותם, פסק מלהתפלל והזניח את המצוות. הוא אף החל ללעוג לשומרי התורה.

פעם אחת נכנסו אל הפונדק כמה מגדולי חסידיו של רבי יהושע רוקח מבעלז. הם ישבו וסיפרו סיפורים על רבם הגדול והמופתים המופלאים שעשה. כאשר הגיעו דבריהם לאוזניו של נחום, הגיב בלעג: "מוטב שתשתו עוד כמה כוסיות יי"ש משתעסקו בסיפורי הבל על רבותיכם הצדיקים". באמרו זאת פרץ בצחוק רועם.

המבוגר שבקבוצת החסידים, זקן הדור פנים, לא היה יכול לשאת את דברי הבלע. הוא קם והתרה בנחום: "חכמינו אמרו 'הווי זהיר בגחלתן שלא תיכווה!' הישמר לנפשך!".

תגובתו של נחום הייתה צחוק מתגלגל. הוא הוסיף להתריס וללעוג לצדיק. אך לא עברו רגעים אחדים ולפתע השתתק נחום. הוא ניסה לפתוח את פיו ולומר דבר־מה, אך קולו לא נשמע לו. נחום נעשה אילם.

הסיפור התפשט והלך בכל האזור, והגיע גם לאוזני אחיו הצעיר, מרדכי, שהתגורר בעיירה סמוכה. האח, שהיה ירא־שמים וחסיד, הצטער תמיד על מצבו של אחיו, ועתה כאב לו הדבר ביתר שאת. הוא החליט לצאת לבעלז ולבקש את מחילת הרבי בעבור אחיו.

תגובתו של הצדיק מבעלז הייתה: "על כבודי אני מוחל. חלילה לי שיענגש יהודי מישראל בגללי. אולם מי יאמר שגם הקב"ה מוכן למחול לו?".

מרדכי שפך את תחנוניו ודמעותיו לפני הצדיק. אולי בכל־זאת יש דרך להחזיר את אחיו למוטב ולרפא מהאילמות הפתאומית. לבסוף אמר לו הצדיק: "אמור לאחיך שעליו לבוא לכאן לפני ראש השנה, ולשהות בבעלז עד אחרי הימים הנוראים".

מעודד נסע מרדכי לשכנע את אחיו לבוא עמו לבעלז לימים נוראים. נחום, שהיה ממילא מדוכא ממצבו, לא נזקק לשכנוע רב. על־אף דעותיו, יצא עם אחיו לבעלז.

בערב ראש השנה נכנס נחום לחדר הצדיק. דמעות פרצו מעיניו והן

תמיד בביתך ככל אשר קיבלת עליך. כאן, תזכה לבריאות איתנה כל חיך".

נחום חזר לביתו ונהפך לאדם אחר. הוא קבע עיתים לתורה והקפיד על קלה כחמורה. מהונו פיזר לצדקה לרוב.

כשחזר בפעם הראשונה לבעלז ביקשו הצדיק לתאר לפניו את סדר יומו. כאשר שמע זאת הצדיק התרגש מאוד. נחום סיפר על תיקון חצות שהוא עושה בכל לילה, על סכומי הצדקה שהוא נותן ועל הקפדתו היתרה על כל קוץ ותג. קם הצדיק ואמר: "אשריך ואשרי חלקך, נחום. במקום שבעלי־תשובה עומדים, אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד".

נחום שמע מפי החסידים על המעמד המיוחד של הדלקת נרות החנוכה בבית מדרשו של הצדיק. תשוקה עזה בערה בו לחזות בכך, ופעם אחת נסע לשהות בחנוכה בקרבת הצדיק. הוא התרגש עד עומק נשמתו. דמעות זלגו מעיניו. אר־אז החליט לבוא אל הרבי בימי החנוכה דרך קבע.

מדי שנה, לפני חנוכה, נהג נחום לסגור את הפונדק ולנסוע לבעלז. שם עסק בתורה ובתפילה והסתופף בצילו של הצדיק. את כוחה והשפעתה של חויית הדלקת נרות החנוכה הרגיש היטב במשך כל השנה.

שנה אחת שרר מזג־אוויר סוער וקר במיוחד. כאשר נחום הגיע סוף־סוף בערב חנוכה לבעלז, נכנס אל רבו לקבל ברכת שלום. הרבי נתן לו שלום, אולם מיד אחרי־כך ציווה עליו במפתיע לשוב אל ביתו.

נחום לא היה מסוגל להבין את בקשת הרבי. בעיניו מתחננות ביקש להישאר, אך הרבי עמד על שלו. באין ברירה הצליח נחום לקבל את הסכמת הרבי להישאר לפחות עד אחרי הדלקת הנר הראשון, ואכן המעמד מיילא את ליבו עונג ואושר לאין שיעור. מיד לאחר מכן יצא בחזרה אל ביתו, כפקודת רבו.

בשובו לביתו חש ברע, והרופא שהוזעק אליו אֶבְחַן כי מחלה קשה מקננת בו וכי נותרו לו ימי חיים אחרים בלבד. אר־אז הבין נחום כי הרבי ציווה לשוב לביתו כדי שמשפחתו תהיה לידו ברגעיו האחרונים.

בנר השמיני של חנוכה השיב נחום את נשמתו ליוצרה. לא עברו יומיים והוא בא אל בנו בחלום וסיפר, כי כאשר עלה למעלה שמע כרוז אומר "פנו דרך לבעל התשובה מבעלז", ומיד הכניסוהו לגן עדן.

"במקום שבעלי־תשובה עומדים..."

בתורה ובתפילה. למרבה הפלא החל קולו לשוב אליו, עד שבערב יום הכיפורים חזר לדבר כבעבר!

שמח ונרגש ועם זה כנוע ושפל־רוח נכנס לקבל את ברכת הצדיק בערב היום הקדוש, ונתברך בברכת 'גמר טוב'. לאחר יום הכיפורים נכנס שוב, הפעם לקבל את ברכת הדרך לפני שובו לדברצן. אמר לו הרבי: "אם

כאילו התחננו, שיעשה הצדיק למענו וירפאהו. אמר לו הצדיק: "עליך להחליט בראש השנה לשוב בתשובה שלמה באמת, ולקבל עליך את קיום המצוות כיהודי כשר וירא־שמים".

חדרו הדברים לליבו של נחום, ובאותו ראש־השנה התעורר בתשובה אמיתית עד שנתהפך ליבו לגמרי. בעשרת ימי תשובה עסק כל העת

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

שמונה נסיכים

משיח־צדקנו הוא אחד מ"שמונה נסיכי אדם", שעליהם נאמר (מיכה ה,ד): "והקימונו עליו שבעה רועים ושמונה נסיכי אדם". הגמרא (סוכה נב,ב) מפרטת את שבעת הרועים ושמונת ה'נסיכים', והמשיח הוא אחד מהם. מוסבר בתורת החסידות כי שמונת ה'נסיכים' משכינים בעולם הזה את האור האלוקי שלמעלה מהטבע.

החיבור של המשיח למספר שמונה אינו מקרי. המספר שמונה בכלל קשור בגאולה השלמה. על הכינוי של ימות המשיח כתוב בגמרא שהוא יהיה של שמונה נימין (לעומת כינוי המקדש שהיה של שבע נימין). המספר שמונה מרומז גם בפסוק "אז ישיר משה", שעל־פי דברי חז"ל מוסב לזמן הגאולה – המילה 'אז' בגימטרייה שמונה.

מעל לטבע

תורת החסידות מביאה את דברי הרשב"א, שהמספר שבע מייצג את המעגל השלם של המערכת הטבעית בעולם, ואילו שמונה מסמל את המימד העל־טבעי, שמעל לעולם, ושאי־על־פי־כן מתגלה ובא לידי ביטוי בעולם.

העולם נברא בשבעה ימים (על־ידי שבע המידות העליונות), ומכאן ששבע הוא בבחינת ה'קוד' של תבנית העולם. אין פירוש הדבר שהשבע מבטא את החומר בלבד. הוא כולל גם את יום השבת, שהוא קודש לה'. אלא שבשבע נכללת הקדושה האלוקית המלוּבשת בתוך הטבע. המערכת השלמה של המציאות הגשמית עם הכוח האלוקי המלוּבש בה – מסומלת במספר שבע.

הדבר מתבטא גם בהמחשה גשמית: החומר עצמו מורכב משישה צדדים – מזרח, מערב, צפון, דרום, מעלה ומטה – כשם שימות החול אף הם שישה. השביעי הוא הבואה המתלבש בתוך ששת הצדדים של החומר, כיום השבת הסוגר את מעגל ימי החול. לכן נאמר: "כל השביעין חביבין", כי השביעי מסמל את הקדושה שבתוך העולם. כשם שהיום השביעי הוא שבת, כך החדש השביעי משופע בחגים, וכך השנה השביעית היא שמיטה וכו'. זהו השבע – מערכת שלמה של הטבע עם הקדושה האלוקית המלוּבשת בה.

חנוכה לא יתבטל

שמונה מבטא את העל־טבעי, את הקדושה האלוקית שאינה מלוּבשת בתוך העולם. אין פירוש הדבר שהיא מנותקת מהעולם, אלא הכוונה שהיא אינה חלק מהמערכת הטבעית. ה'שמיני' מתגלה בעולם כנס, כתופעה על־טבעית, כדבר שבא מחוץ למסגרת הרגילה. דבר זה מרומז גם במילה "אז (ישיר)", המורכבת מא' ז' – הא' מסמלת את הקב"ה, הרוכב על הטבע המסומל במספר שבע (ז).

דבר זה בא לידי ביטוי בימי החנוכה. את נרות החנוכה אנו מדליקים על נס הקשור במנורת המקדש, אך במנורת המקדש הודלקו רק שבעה נרות ואילו אנו מדליקים שמונה. מנורת המקדש מבטאת את אור השכינה המתלבשת בתוך העולם ומאירה אותו, ולכן היא בת שבעה נרות; ואולם ימי החנוכה קשורים בנס על־טבעי, של "מסרת גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים", ולכן אנו מציינים את הנס בהדלקת שמונה נרות, שמסמלים את העל־טבעי.

הקשר בין ימי החנוכה לימות המשיח אינו מסתכם בהיותם שניהם מסומלים במספר שמונה. שניהם גם באים מתוך התגברות על הפרעות וקשיים. ימי החנוכה נוצרו דווקא בעקבות גְזֵרוֹת היוונים והמלחמה הבלתי־מתפשרת כנגדם, וכך גם הגאולה העתידה תבוא בזכות משיחות־הנפש של עם־ישראל בזמן הגלות. כדי להתרומם למעלה ממגבלות הטבע (שבע) ולהגיע אל העל־טבעי (שמונה) נדרשים מאמץ מיוחד והתמודדות עם הפרעות העולם. לכן כתוב שימי החנוכה לא יתבטלו גם בבוא הגאולה, כי הם קשורים במהותם לעניין הגאולה.

פותחים ספרים לעיוורים

שלושה קריינים. "הספקנו להקליט עד היום את התנ"ך, התלמוד, ספרי חסידות וספרי קריאה רבים. תקציבנו מוגבל", הוא אומר בצער. "לו היה לנו תקציב גדול יותר, היינו יכולים להקליט עוד ועוד ספרי יהדות. הביקוש גדול מאוד".

זה היה בוקר שגרתי בעבור צבי פלורנטל, קריין ספרים בספרייה המרכזית לעיוורים, כבדי ראייה, ומוגבלים. הוא נכנס לאולפן ההקלטות והבחין בספר קודש, שהיה מונח בצד. "מדוע לא מקליטים את הספר הזה?", התעניין אצל חברו לעבודה. "זה ספר של אדוקים", השיב החבר. "אתה יודע לקרוא ספרים כאלה?". פלורנטל, בוגר ישיבה, השיב בחיוב. "יש לספרים האלה ביקוש עצום", העיר. כל השאר היסטוריה.

הקלטת ההערות

איך ההקלטה מתבצעת? פלורנטל: "יש ספרנים שעוקבים אחרי הספרים החדשים, או שהם מקבלים ספרים מעיוורים המציעים להקליטם. כשהספר עובר את בקרת הספרנית, הוא מגיע למדף הקריינים. הקריין לומד את הסגנון, בודק ראשי תיבות, ומתחיל להקליט. בתום מלאכת ההקלטה הטכנאית מבצע עבודת עריכה, והספר נכנס לקטלוג של הספרייה".

כבר יותר מעשרים שנה משמש פלורנטל (65) מנהל המחלקה התורנית בספרייה המרכזית לעיוורים, המקליטה ספרים בעזרת קריינים מקצועיים. "הספרייה משרתת יותר מעשרת אלפים עיוורים, לצד בעלי מוגבלויות אחרים, או תלמידים בעלי לקויות למידה".

קשה ללמוד ברייל

כמה פעמים בשבוע מקליט פלורנטל, תושב קדומים, ספרי קודש בעבור הציבור המסורתי והדת. האם לעיוורים לא נוח יותר להשתמש בספרים בכתב ברייל? - "מי שנולד עיוור לומד לקרוא באמצעות כתב ברייל", הוא מסביר, "אבל יש רבים שהתעוורו באמצע החיים. בשלב כזה קשה לאדם להתחיל ללמוד כתב ברייל. הדרך שבה האנשים האלה יכולים להיחשף לתוכנם של ספרים היא עליידי האזנה".

לצד פלורנטל עובדים במחלקה התורנית עוד

הקלטת ספרי קודש מספקת אתגרים. "אנחנו מקליטים גם את ההערות ומראי המקומות", מספר פלורנטל. "למאזין יש אופטיקה לדלג עליהם. עכשיו סיימנו להקליט את 'שמירת הלשון' של החפץ חיים".

גם באוסטרליה

התגובות מרגשות אותו. "פעם אחת, באירוע, ניגש אליי עיוור, נכה צה"ל, ושאל אם אני הקריין של ספרי הקודש. השבתי בחיוב. הוא סיפר כי הוא מתפלל באמצעות ההקלטה. העיוור 'רואה' הלשון של החפץ חיים".

פינת ההלכה מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

הדלקה כשיוצאים לאירוע

שאלה: משפחה היוצאת בשעה מוקדמת לאירוע, היכן ומתי ידליקו את נרות החנוכה?

תשובה: אם יוצאים מהבית לפני השקיעה, ובפרט לפני פלג המנחה (בת"א 15:32), ידליקו כשיחזרו לביתם אחרי האירוע, אם הם בטוחים שישבו לפני עלות השחר. אם אינם בטוחים שיצליחו לחזור הביתה ולהדליק לפני עלות השחר, יאחרו את יציאתם וידליקו מיד אחרי השקיעה (ולא ימתנו חצי שעה ליד הנרות), ובאין ברירה - ידליקו אחרי פלג המנחה.

יש שחידשו שחתן ובני משפחתו (ובשעת הדחק גם האורחים) רשאים להדליק באולם החתונה, מכיוון ששכרוהו ונחשב כדירתם. עם זה, מלקטים אחרים לא הזכירו אפשרות זאת כלל. והטעם מובן, שכן אף-על-פי שהמקום מושכר להם, אין

זה 'ביתו המיוחד לו'. וכפי שכתבו המלקטים, שבעל חנות רשאי להדליק בחנותו רק אם הוא אוכל שם בקביעות את כל סעודות היום, ובעל ה'מנחת שלמה' שלל גם זאת והעדיף שאשתו תדליק בביתו גם בעבורו. וכן כתבו בעניין תלמידי ישיבה, שידליקו בחדר השינה ולא בחדר האוכל, אף שבדרך-כלל מקום האכילה עיקר, מכיוון ששם ניכרת בעלותם יותר. כל שכן בענייננו, שעדיף להדליק בבית.

כדי שיוכלו לאכול בסעודת החתונה (אף שטרם הדליקו נרות חנוכה), יעמידו 'שומר' (שכבר הדליק נרות חנוכה) שיזכיר להם להדליק נר חנוכה בשובם הביתה. דיי בכך, ובפרט שמדובר בסעודת מצווה.

מקורות: ראה פסקי תשובות ס"י תרעז ס"ק ה' וס"י תערב ס"ק ז'. הנשוואין כהלכתם' פט"ו סעיף ט. וראה שו"ע אדמו"ר הזקן ס"ו ס"ס תלא ובקו"א ס"ק ב. תודה לרב שבתאי פרידמן מצפת.

צבי פלורנטל באולפן ההקלטות. העיוור זיהה את הקול

למעשה את הספר דרך האוזניים, ובדיוק בשביל זה אנחנו פה בשבילו. היעד שלנו הוא להעביר לעיוורים, באמצעות הספרייה, את אוצר הספרים היהודי".

בעת האחרונה, הרחיב פלורנטל את מעגל המאזינים. "יצרנו קשר עם ספריות לעיוורים ברחבי העולם והצענו להן את ההקלטות. זה מקרוב העברנו את ההקלטות של ספרי הקודש לספרייה באוסטרליה, בעבור יהודים הנזקקים לכך שם. מנהלי הספרייה שמחו מאוד. אם עוד יהודי ילמד תורה באמצעות ההקלטות הללו - אשרינו".

הסרת משקפיים

בהנחה מיוחדת לרגל חנוכה!

לבריכת התאמה ללא תשלום: *8464

www.assuta-optic.co.il

רק בגלל שאתה חב"דניק

תקבל כמו כולם ותשלם פחות מחצי כל שנה!

רק עם גפן בס"ד תיהנה מחיסכון ענק בביטוח הבריאות הפרטי לכל המשפחה.

גפן בס"ד

077-444-7777

מעוביין לקנות ספרי תורה פסולים

(גם מיועדים לגניזה) וכן כלי כסף, רימונים לס"ת, כתרים, אצבעות, מגילות אסתר פסולות ועוד...

052-9772525

שומעים שזה מדטון

מדטון הרשת המובילה בישראל לפתרונות שמיעה ומכשירי שמיעה הקטנים והמתקדמים בעולם.

לרשת מדטון הסכמים עם קופות החולים

50 סניפים וסוכנים ברחבי הארץ 1-800-200-208

oticon PEOPLE FIRST

יצחק דוידוביץ מייסד ומנהל רשת מדטון